

מאוצרות הפרשה

הקב"ה שולח לנו קושי, ואנחנו בוכים: "די, תיקח את זה מאיתנו. זה כל כך מציק. קשה. כואב. למה אי אפשר להסיר מאתנו את הרטייה הזו?! אבל הוא – הקדוש ברוך הוא – בוכה יחד עמנו. עמו אנכי בצרה. משתתף חש ומבין את צער בניו. אבל הוא גם יודע כמה שזה טוב, שזו הדרך לתקן את העין העצלה שלנו. ועוד יותר מכך – עצם זה שאנו כהורים לא מוכנים לוותר על הרטייה, היא המוכיחה כמה שהיא טובה והכרחית עבור בנינו!

זהו בדיוק עומק הפסוק: **"כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוֹקֵיךְ מִיִּסְרֶךָ"**, קל וחומר כלפי הקב"ה, אשר "חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו", שאם הוא שולח לנו צער – אין ספק שזה טוב, מרומם והכרחי עבורנו! **שם**. דבר זה הוא יסוד שצריך לזכור כל החיים, שכל מה שקורה לנו הכל זה מהקב"ה, והקב"ה הוא האבא שלנו, וזה לטובתנו, כאשר ייסר איש את בנו.

כתוב בתהילים (כ"ג ד') "שבטיך ומשענתך המה ינחמוני", וצריך להבין, שימשענתך זה באמת מנחם, אבל 'שבטיך' הרי זה המקל שגורם צער, ואיך זה מנחם? והסביר מרן רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל על פי משל, לאדם שהלך ביער עם הבן שלו הקטן, ואמר לו כל הזמן תהיה לידי כדי שלא תאבד ביער. בסוף הילד הלך והתרחק ונאבד, הילד התחיל לחפש את אביו וחישש וחישש ולא מצא, הלילה הגיע והבן התחיל לפחד, הוא שומע קולות של חיות רעות מרחוק, פתאום הוא מקבל מכה על הלחי, ודאי המכה כואבת לו, אבל הוא שמח, כי הוא מרגיש שזה היד של אבא שלו. וכך זה ביסורים שבאים על האדם, לפעמים באים על האדם יסורים, וזה כואב, אבל הוא יודע שזה מהקב"ה שהוא אבא שלנו, והוא יודע שהאבא נמצא לידו, וזה מה שמנחם. וזה הכוונה "שבטיך ומשענתך המה ינחמוני".

לפני כמה שנים היתה משפחה שלא היה לה את האפשרות הכספית לצאת לנופש, אבל הרבנית קניבסקי ע"ה שמעה מזה והיא אספה להם מכמה אנשים סכום שהספיק להם לצאת לנופש בעיר צפת. כמובן שכל הילדים שמחו והתכוננו לימים של הנופש. בהגיע היום הם נסעו לצפת, אבל כשהם הגיעו למקום התברר שהייתה טעות ובעל המקום שכח וסיכם עם עוד משפחה שכבר הגיעה ונמצאת במקום. לא היה הרבה מה לעשות והם הסתובבו לחזור על עקבותיהם במפח נפש גדול, כשכמובן כל הילדים מאוכזבים לגמרי וכו'. לפני שהם נסעו בחזרה, הם הלכו להתפלל תפילת מנחה בבהכנ"ס בצפת, ובגלל כל העגמת נפש הגדולה שהייתה להם, אחד הבנים התפלל תפילה מאד בכוונה באריכות וכו'. לאחר כמה ימים הטלפון בבית מצלצל, ועל הקו היה אחד מרבני העיר צפת, והוא אמר שהוא ראה לפני כמה ימים את הבן שלהם מתפלל בבהכנ"ס, והוא התפלל כ"כ יפה, אז הוא רוצה אותו לחתן. לאחר כמה בירורים ופגישות הצלחת נשברה. ומה רואים מזה, בהתחלה היה נראה לכל המשפחה שהם סתם נסעו לחתנים עד צפת, אבל האמת היא שהקב"ה סיבב את כל הסיפור שהם יסעו לצפת כדי שאותו רב יראה איך אותו בחור מתפלל, וכך יצא השידוך הזה.

וככה זה בכל דבר, שנראה לפעמים שדברים קורים סתם, ולפעמים יש דברים מאכזבים, אבל צריך לדעת שהקב"ה מסובב את הכל מלמעלה לטובתנו, ובאמת לא תמיד אנחנו זוכים לראות את זה לבסוף, אבל צריך לדעת שככה זה. (הגרי"א דינר שליט"א, דברי השירה)

והסיר ה' ממך כל חלי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שנאיך (ז, יב)

מדייק המהרי"ל דיסקין דיוק נפלא. במנחת חוטא נאמר "לא ישיים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה" (ויקרא ה, יא) ובמנחות נ"ט: איתא: אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן נתן משהו שמן על גבי כזית מנחה פסל מאי טעמא לא ישיים שימה כל דהו עליה עד דאיכא שיעורא אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן נתן כזית לבונה על גבי משהו מנחה פסל מאי טעמא לא יתן כתיב עד דאיכא נתינה עליה. הרי מבואר ששימה היא אפילו בכל שהוא ונתינה היא רק בכזית.

אם כן "כל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך" – אפילו בכל שהוא, ונתנם בכל שונאיך – בשיעור כזית למהדרין....

שמלתך לא בלתה מעליך ורגליך לא בצקה זה ארבעים שנה, וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוֹקֵיךְ מִיִּסְרֶךָ (ח, ד-ה)

צריך להבין סמיכות הפסוקים, ומלבד זה הרי התחיל "בטוב" שמלתך לא בצקה וגו', ומסיים בזה שה' אלוֹקֵיךְ מִיִּסְרֶךָ.

אלא אם נראה אדם מכה ילד ברחוב, ונרצה לדעת אם "אביו" הוא המכה, או אחר, אפשר לבדוק על ידי שישגשג"כ להכות לילד, בזה אם "אביו" מכה לא יתן לאחר להכותו, ואם "אחר" הוא המכה, לא איכפת לו אם יוסיפו להכותו.

ומצינו בברכות דף ו'. שאותן ברכיים עייפות ואותן בגדים שמשתפשים באים מכח "המזיקים", לפי"ז הפסוק מדייק, הרי לא נתתי "למזיקים" להזיק לך, וראיה שהרי שמלתך לא בלתה, ורגלך לא בצקה, והטעם כי ה' הוא המייסר כאשר מייסר איש את בנו, ואינו נותן לאחר רשות להזיק. (הגאון רבי אריה לייב ליפשיץ אב"ד בריגל, פניני קדם)

כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוֹקֵיךְ מִיִּסְרֶךָ (שם)

הפסוק בפרשתנו מציב בפנינו יסוד אמוני עצום: התורה מגלה לנו שהייסורים והקשיים שהקדוש ברוך הוא מביא עלינו אינם נובעים מכעס או מנקמה, אלא אך ורק מתוך אהבה אבהית ורצון לטובתנו הנצחית. אב שמייסר את בנו מתכוון תמיד לטובתו – גם כשהדבר כואב ומצער ברגע הנוכחי.

סיפור מוחשי ומטלטל הממחיש את העיקרון הזה בדיוק, התרחש בביתה של משפחת כהן מרחוב רבי עקיבא 33 בבני ברק: בנינו היקר, יעקב בן השלוש, ביקר אצל רופא העיניים ואובחנה אצלו עין עצלה. הוא החל להזניח את עין ימין ולאט לאט עבר להשתמש יותר ויותר בעין שמאל. כידוע, דרך הטיפול בבעיה זו, היא הדבקת רטייה על העין הטובה, כדי להרגיל את הילד לחזור ולאמץ את העין העצלה, וכך להחזירה לעבודה. בימים הראשונים הדבקנו ליעקב את המדבקה, הוא אמנם גילה התנגדות שקטה אך כמה ממתקים "שיחדו" את הקטן.

ביום השלישי, כשבאתי להדביק לו את הרטייה, כבר לא עזר דבר. הוא התחיל לבכות שאיננו מסכים. המדבקה מציקה לו מאוד, הוא איננו רואה כמעט כלום, החברים צוחקים עליו וכו'... דבר לא הצליח להרגיעו! באותו רגע התחלתי גם אני לבכות עמו. כאב לי לראות את בני סובל! אבל – עם כל הכאב, לא שייך לוותר!! אנו רוצים ברפואתה של העין!! בטובתו של בנינו!!

באותו רגע הדהדה בנו ההכרה: אנחנו כל כך דומים ליעקב הקטן!

כוחה של תפילה

הָרַף מִמֶּנִּי וְאֶשְׁמִידֶם וְאֶמְחָה אֶת שְׁמֵם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי עֲצוּם וְרַב מִמֶּנּוּ. (ט', י"ד)
 בפסוק זה, היה מטעים המגיד הירושלמי רבי שלום שבדרון זצ"ל מסר נפלא, המלמד על כוחה של התפילה. אולם בטרם ניגש אליו – נקדים את המעשה הבא: הגאון רבי זלמן נטע ליבוביץ, בעל מחבר ספרי 'ברכת יעקב', היה נכדו של ראש ישיבת 'קמניץ' הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל'. הרב ליבוביץ למד כל ימיו מתוך דחק ויסורים גדולים, והתעלה לדרגה של דבקות עצומה בתורה ובנותן התורה. בשלושים השנים האחרונות לחייו, פקדה אותו מחלה ממושכת וקשה. כמה פעמים הגיע כמעט עד שערי מוות, והיתה סכנה ממשית לחייו. בכל פעם שגברה מחלתו וכפסע היה בינו ובין מר המוות, היתה אמו הצדקנית מרת ציטה לאה ליבוביץ ע"ה, כלתו של הגאון רבי ברוך בער, קורעת שערי שמים בתפילות ותחנונים לרפואת בנה הצדיק. כאשר היו מודיעים לה על מצבו הקשה של בנה, היתה מרגיעה את כולם, באומרה: "אל דאגה! אני אתפלל עליו, וכל עוד אני בין החיים – גם הוא יחיה", וכדבריה כן היה. תפילתה תמיד היתה נענית, ובנה היה חוזר לאיתנו. בשנת תשנ"ז חלה רבי זלמן נטע את חוליו האחרון, ויסוריו גברו עליו מאוד. בני משפחתו רצו להודיע לאמו, כדי שתתפלל עליו כהרגלה, אך אז נודע שגם מצבה הבריאותית התדרדר מאוד. התעורר ספק האם אפשר להודיעה על מצבו הרפואי הקשה של בנה, אם לאו, ולשם כך הושיבו בית דין מיוחד בירושלים שיפסוק בשאלה הרת גורל זו. לאחר שישבו על המדוכה נפסק שאין להודיע לאם. לאחר ימים ספורים הלך רבי נתן נטע לעולמו. לא היה מי שיתפלל עליו. יום למחרת, עלתה גם אמו הצדקנית לישיבה של מעלה. בהלווייתה עמדו הספדים, על כוח תפילתה המיוחד של צדקנית זו עד שכל זמן שהיתה מתפללת על מאן דהו, תפילתה היתה 'חייבת' להתקבל. הם הוסיפו וסיפרו בהספדם, שעובדה זו לא נעלמה גם מעיני חמיה הגאון רבי ברוך בער, וכאשר חתנו, ראש ישיבת 'תורה ודעת' הגאון רבי ראובן גרוזובסקי, ביקש מחמיו הגדול להתפלל עבור חולה מסוכן, יעץ לו רבי ברוך בער לפנות לכלתו כי תפילתה מתקבלת... ואנו על פי דרכנו למדנו, שישנם צדיקים, אשר כוח תפילתם הוא כה עצום, עד שכאשר הם מתפללים לרבונו של עולם, כביכול 'מוכרח' הקדוש ברוך הוא להיענות לתפילתם.

ומכאן, למסר הטמון בפסוק, כפי שהיה אומר המגיד רבי שלום שבדרון זצ"ל:
 הקדוש ברוך הוא רצה להשחית את עם ישראל לאחר חטא העגל, ומשום כך העתיר משה רבנו בתפילתו למענם. אמר לו הקב"ה: **הָרַף מִמֶּנִּי וְאֶשְׁמִידֶם**. והדברים מבטלים: שכן בכוח תפילתו של משה, דומה היה כמי שאוחז, כביכול, את הקדוש ברוך הוא ואינו מניחו להשחית את עם ישראל, עד שהוצרך לומר לו 'הָרַף מִמֶּנִּי'. אמת, מדובר על תפילה של משה רבנו, אבל על כל פנים, ניתן ללמוד מכאן מהו כוחה של תפילה... ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

הכנסת אורחים לצימר ששכר מבע"ב

בשו"ע חו"מ סי' קנ"ד סעי' ב' אחד מהשותפין בחצר שהביא לביתו אנשי בית אחרת יש לחבירו לעכב עליו מפני שמרבה עליו את הדרך, וכן המשכיר ביתו לבעל הבית אחד ואח"כ הביא עמו קרוביו או מיודעיו לשכון עמו באחד בבית זה, הרי המשכיר מעכב, ואם הם סמוכים על שלחנו אינו יכול לעכב עליו לא השותף ולא המשכיר.
 וכתב בנתיהמ"ש חידושים סק"ז ובדיעבד אם כבר השכירו השוכר לאחר, אם יכול המשכיר לתבוע שכרו מהאחר, נראה דאינו יכול, דכיון שהמשכיר בעצמו ג"כ לא היה יכול להשכירו לאחר שהשוכר הראשון מעכב עליו, דמי לחצר דלא קיימא לאגרא המבואר לק' סי' שס"ג ס"י ע"ש עכ"ד הנתיבות.
 והמתבאר מכל זה הוא, שאין לשוכר להביא אחר לשכון עמו בבית ששכר מלבד בני ביתו, אבל אם כבר הביא, דעת הנתיבות שאינו צריך לשלם על זה למשכיר משום דהוי חצר דלא קיימא לאגרא, והוי זה נהנה וזה לא חסר שפטור. ויסוד הדברים הוא כמש"כ התוס' בב"ב דף י"ב ע"ב ד"ה כגון זה דהא דכופין על מדת סדום בזה נהנה וזה לא חסר היינו בשכבר דר בחצר חבירו שאינו מעלה לו שכר, אבל הא פשיטא שיכול למחות בו שלא יכנס לדור בביתו אפי' בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר.
 אלא שהנתיהמ"ש סתר משנתו, שבסי' שס"ג סק"ט כתב להסתפק בנתן השוכר רשות לאחד שידור בו בחינם עם השוכר ביחד, אם צריך האחר לשלם למשכיר, או דנימא שכיון שכבר הוא מושכר לשוכר והוי כחצר דלא קיימא לאגרא דפטור הדר בו, וכתב הנתיבות, דנראה שחייב לשלם וטעמו משום שנוסף לקלוקל לבית בדירורין אלו, וכל מה שאין משלם בבית שלא קיימא לאגרא הוא משום שמועיל לו במה שדרים בבית כדאמר' בב"ב דף כ"א ע"א ומצילו מהא דאמר' ושאיה יוכת שער' אבל במקום שבלא"ה דרים בבית אין לו מהשוכר הנוסף רק את הקלקול שנגרם לבית ולכן חייב לשלם לו על מה שדר בבית. וזה דלא כמו שכתב בסי' קנ"ד וצ"ע.
 ובערך שי' סי' קנ"ד כתב לחלק בין אם הכניס השוכר את השוכר הנוסף בשכר או בחינם, דאם הכניסו בחינם צריך השוכר לשלם לבעל הבית משום שנהנה ממנו, אבל אם משלם השוכר הנוסף לשוכר הראשון, הרי משלם על הנאתו שנהנה מהבית, והנאה זו נגרמה לו על ידי השוכר שהכניסו אליו, ולכן אין צריך לשלם לבעל הבית, ובהמשך הדברים חלק שם על הנתיבות וסבר שלעולם פטור מלשלם את"ד ע"ש.
 ולכאור' לפי זה בנדו"ד שהכניס אורחים בחינם למקום ששכר, יהא תליא במה שנחלק הערך שי עם הנתיהמ"ש.
 אך לפי המקובל שהשכירות מתומחרת לפי מספר המיטות, אם כן אינו מסכים להשכיר מיטות נוספות, ולכאור' דבר זה הוי כמחאה ודומה לדינא דהשו"ע בסי' שס"ג סעי' ו' שמי שדר בחצר חבירו ואמר לו צא ולא יצא חייב ליתן לו כל שכרו, וכתב הסמ"ע שם ס"ק י"ד שבמקום שגילה דעתו דלא ניחא ליה אין אומרים כופין על מדת סדום עכ"ד, וה"נ כן הוא, כיון שצורת ההשכרה היא לפי נפשות ולא לפי שימוש כללי דעתו של בעל הבית היא שלא יכניסו לשם אנשים נוספים, והוי מחאה שאם השתמש בו צריך לשלם על זה לכו"ע.
 ויש לעזור על כך, שפעמים משפחה מורחבת שוכרת מספר צימרים באותו איזור, ועיקר הפעילות והארוחות וכו' מתרכזות באחד מהם כגון אצל ההורים וכיו"ב, ולהמבואר, הרי כיון שבעל הצימר השכיר לפי מספר נפשות אין דעתו שישתמשו בדירתו הרבה אנשים בצורה קבועה, וצריך לבקש את רשותו על כך ואולי אף לשלם על זה. (הגאון רבי צבי רותן שליט"א רב קהילת פסטורל והמשולש, גליון בעמק איילון)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות מרזל-גרסמן להולדת הבת הנכדה הנינה משפחת קושניר לנשואי הבת

גני הדר: משפחת רגובי להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת זוארץ לנשואי הבן

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני למייל a7608833@GMAIL.COM